

Tsjielp!!

Digitale nieuwsbrief van de
Natuur- en Vogelwacht Culemborg e.o.

Editie maart 2018 – nr. 95

Bijna voorjaar! Brrrrrrr.....

NVWC-activiteiten maart 2018

Maart

Amfibieën overzetten

Voor veel amfibieën (padden/kikkers/salamanders) is de jaarlijkse trek naar het voortplantingswater een hachelijke onderneming, omdat de amfibieën tijdens hun trek een grote kans lopen doodgereden te worden. Door NVWC-leden is vorig jaar weer begonnen met het overzetten en ze gaan er ook dit jaar mee door op kleine schaal.

Helpt u mee om in maart rond zonsondergang een à twee uur per fiets of lopend de omvang van overtrekkende amfibieën te inventariseren en ze daadwerkelijk over te zetten op de Lekdijk tussen Weidsteeg en Werk aan het Spoel? [Hier meer info](#) en opgeven. Overigens, als u weet waar er in ons gebied in de afgelopen jaren sprake is geweest van trek van enige omvang, dan horen wij dat natuurlijk ook graag via post@nvwc.nl.

03-03-2018

Vogels in de buurt

We zijn op 3 februari gestart om te proberen zo veel mogelijk vogelsoorten waar te nemen tijdens de maandelijkse excursies. De teller staat nu op 49 soorten! Ook op 3 maart gaan we weer op pad om dit aantal te vergroten. De eerste grutto's zijn al gezien in onze regio, alle 3 lijster soorten zijn alweer volop aan het zingen, maar ook de overwintersaars zijn nog volop aanwezig. Met de uiterwaarden bevroren geeft dit goede kans om een waterral of zelfs een roerdomp te zien. Daar gaan we voor deze zaterdagochtend.

Vertrek per fiets om 9:00 uur bij De Steenuil, Steenovenslaan 20, Culemborg.

Voor meer info: stuur een e-mail naar Gerrit Jan Klop, gjklop@gmail.com.

Eerstvolgende data: **3 maart en 7 april**.

NVWC-activiteiten maart 2018 (vervolg)

6 en 8 maart 2018

NME Natuurfeestdagen

De Natuurfeestdag is een jaarlijks project in een samenwerking van basisscholen, gemeente Culemborg, NME, Staatsbosbeheer en NVWC. Een praktische natuureducatie voor leerlingen van groep 8 van de basisscholen. Gedurende vier ochtenden krijgen de klassen een les over natuurwaarden, met speciale aandacht voor de grienden rond Culemborg. Ze krijgen informatie over de natuur (prachtige DVD gemaakt door Annette van Berkel), over onderhoud van grienden en instructie over veilig snoeien en stekken. Daarna brengen de leerlingen het geleerde in praktijk. Elk jaar helpt een aantal NVWC-leden als vrijwilliger mee aan deze activiteit. Wilgenhout snoeien, takken uitdragen, schillen en stekken en tot slot brood bakken aan een geschilde tak boven een vuur. Voor meer info: hannvwc@gmail.com.

11-03-2018

Jeugdactiviteit: "Poetsen" op Kinderboerderij De Heuvel (zondagmiddag)

Het is bijna voorjaar, tijd voor de voorjaarsschoonmaak! Op 11 maart kun je op Kinderboerderij De Heuvel zien hoe dieren zichzelf poetsen, **zie ook hieronder bij "Activiteiten en berichten van anderen"**. De NVWC is medeorganisator van deze activiteit en zal een onderdeel in de Zump verzorgen. Tussen 13:30 en 16:30 uur ben je welkom op de kinderboerderij met je vader of moeder. NVWC heeft een infostand bij de ingang met zeeproefjes en je krijgt een routekaartje om naar de Zump te gaan. Daar is de NVWC aanwezig om samen met jou te onderzoeken of het water schoon of vies is door de watertemperatuur en helderheid van het water te bepalen en door te onderzoeken welke waterdiertjes er te vinden zijn. We hopen veel kinderen te zien!

13-03-2018 (dinsdag)

Boekenweek: Koos van Zomeren en de Natuur- en Vogelwacht

Grote bekendheid kreeg Koos van Zomeren door zijn columns in o.a. de NRC over vogels en later over bomen. Natuur neemt, ook als thema in de romans en gedichten, een prominente rol in zijn oeuvre in. In zijn laatste boek "Alle vogels" zijn alle teksten die Van Zomeren ooit over vogels schreef gebundeld, van zijn eerste stuk over de huismus uit 1977 tot aan "Het verlangen naar klapekster" uit 2014. Het boek is geïllustreerd met penseeltekeningen van Erik van Ommen. Het werk van Koos van Zomeren werd bekroond met o.a. de Prins Bernhard Cultuurfonds Prijs voor Natuurbehoud en de Sjoerd Leikerprijs.

Kars Veling van de NVWC vertelt boeiend over "Natuur dichtbij", over mooie natuurgebiedjes in en rond Culemborg.

Dinsdagavond 13 maart 2018, 19:30 - 22:30 uur in het Weeshuis, Herenstraat 29, Culemborg. Kosten: € 12,50. Hier [meer info en aanmelden](#).

14-03-2018

Deze maand geen woensdagavondlezing in de bibliotheek.

Deze is verplaatst naar dinsdagavond 13 maart i.v.m. de Boekenweek, zie hierboven.

21-03-2018

Lezing Natuur in de Buurt: Vogelonderzoek in en om Culemborg

Veel mensen houden van vogels. Een aantal leden van de vogelwerkgroep kijkt niet alleen voor de lol naar vogels, maar doet ook (mee aan) onderzoek. Hierdoor wordt nog meer bekend en kunnen vogels beter beschermd worden.

De vogelwerkgroep van de NVWC is erg actief in dit onderzoek. Op deze avond worden er vijf onderzoeken uitgelicht en besproken door Daniel Beuker en Louis van Oort (trektelpost), Mario Huizinga (aflezen kleurringen), Jouke Altenburg (telling wulpenslaapplaats), Theo Boudewijn (ringen steenuilen) en Berry Lucas (MUS-telling). Een en ander wordt kort ingeleid door Gerrit Jan Klop. [Hier meer](#) over deze lezing.

Woensdag 21 maart in **De Steenuil**, Steenovenslaan 20, Culemborg.

Tijd: 20.00 – 22.00 uur (u bent welkom vanaf 19.30 uur). De toegang is gratis.

Voor meer informatie over lezingen: Annette van Berkel lezingcoor@nvwc.nl.

31-03-2018???

Jeugdactiviteit: broedhopen slangen

Slangen leggen hun eieren in broedhopen. In het voorjaar maken onderzoekers die broedhopen open om de eierdoppen te tellen en eventueel jonkies te zien. Met de jeugdgroep willen we daar graag een keertje bij aanwezig zijn. Mogelijk gaat dat gebeuren op 31 maart in de Schaapskooi in Hei en Boeicop, maar het kan ook een latere datum worden, dit is afhankelijk van de weersomstandigheden. Via de mail zullen we je laten weten of en wanneer deze activiteit doorgaat. Zou je daar bij willen zijn, meld je dan aan via jeugdcoor@nvwc.nl. We verzamelen t.z.t. om 9:30 uur bij de Steenuil en rijden er met z'n allen naartoe, maar alles dus onder voorbehoud.

04-04-2018

Om alvast te noteren: woensdag 4 april jaarvergadering NVWC

Jaarverslagen worden gepubliceerd in de Hak-al.

Nieuws uit de natuur (februari)

Slachtoffer van de kou?

In februari huisde er enkele dagen een volwassen, ongeringde kwak aan de Honddijk in Culemborg. De kwak (*Nycticorax nycticorax*), ook wel nachtreiger genoemd, wordt tegenwoordig wat meer gezien in onze omgeving. Vorig jaar nog een jonge kwak in de omgeving van de haven. De Honddijk is een ongebruikelijke plek, aangezien begroeide rivieroeveren en moerasbos meer in trek zijn bij deze kleine reigersoort. Ondanks het feit dat hij nog vis wist te vangen, is hij een paar dagen later helaas dood uit een sloot gehaald. [Op Facebook](#) meer over de Kwak in Nederland.

Knotwilgen snoeien bij Werk aan het Spoel

Bij Werk aan het Spoel zijn op 3 februari met ruim 20 vrijwilligers 14 knotwilgen gesnoeid. Regen en natte sneeuw, het steile talud, braamopslag en modder maakten het afslepen van het hout tot een lastig karwei. Deze harde werkers zijn niet de enige die het op de knotwilgen voorzien hebben, bevers zijn ook aan een knotwilg begonnen! [Zie hier](#) een verslag en meer foto's.

Prachtige films van libellen, opgenomen in (de buurt van) Culemborg

Annette van Berkel heeft vele schitterende films gemaakt, waarvan er twee te zien waren tijdens de lezing in de bibliotheek. Helaas was ze zelf ziek, maar Kars Veling kon haar films prima van commentaar voorzien. Fragiele juffertjes en grote libellen kropen uit larven, pompten hun vleugels op, vlogen als helikopters door de lucht, legden eitjes waar larven uit kropen: de hele cyclus was in beeld gebracht. Deze rovers eten allerlei kleine beestjes met hun vangmaskers, maar zijn zelf ook kwetsbaar. Het is eten en gegeten worden. Als toetje toonde Kars een korte film die door Annette gemaakt is met een highspeed camera. Duidelijk was te zien dat bij juffers in de vlucht de vier vleugels onafhankelijk van elkaar bewegen, prachtig!

De reeën waren thuis!

Er waren nog heel wat kinderen vroeg opgestaan om reeën te spotten in de Regulieren in februari. Die dikke sokken waren geen overbodige luxe, het was bibberen in die kou... Gelukkig waren ze thuis, wel zeven reeën lieten zich zien!

"Tropische libellen: vliegende schoonheden in Brazilië en Vietnam"

Tom Kompier, in zijn jonge jaren NVWC-lid, werkt nu als water- en klimaatadaptatie specialist bij grote projecten in Brazilië en Vietnam. Hij maakte o.a. een libellenveldgids en heeft voor beide landen diverse nieuwe soorten libellen voor de wetenschap ontdekt en beschreven. Slechts een deel van de vele juffers en grote libellen die daar te zien zijn kon Tom ons laten zien tijdens de lezing in februari, maar wat een schoonheden vliegen daar rond! Sommige soorten leken erg op elkaar, zo op het oog dezelfde juffers kunnen toch tot een heel andere soort behoren, het verschil zit in hele kleine details. De wetenschappelijke namen die de beestjes hadden gekregen, waren niet te onthouden, maar de prachtige opnamen spraken voor zich.

Nieuws van het bestuur

Op 4 april is weer de Algemene ledenvergadering, waar o.a. bestuursverkiezing op het programma staat. Er is ruimte voor een nieuw bestuurslid en als je interesse hebt is het misschien goed om vóór die tijd al een keer met het huidige bestuur te praten. Geef dat snel even door aan bestuur@nvw.nl, dan kun je misschien op de eerstvolgende vergadering al aanschuiven.

Zoals elders in deze Tsjiepl staat aangekondigd komt op 13 maart Koos van Someren in het kader van de Boekenweek naar de bibliotheek. Ook de NVWC zal daar een bijdrage leveren, evenals de dichter Marco Houtschild, die gedichten heeft gebundeld waarin vogels een rol spelen. Het wordt vast een heel boeiende avond.

Zet ook 14 april alvast in de agenda, want dan wordt in de Fransche School de prachtige nieuwe natuurfilm 'WILD' vertoond, over de Veluwe en wat daar allemaal leeft. Deze vertoning is in samenwerking met de NVWC georganiseerd.

En als we het toch over de agenda hebben: staat 8 en 9 juni er al in? Dan is de grote '700-soortendag', waarbij we in 24 uur zoveel mogelijk planten en dieren te zien willen krijgen in ons werkgebied.

De eerstvolgende bestuursvergadering is op donderdag 15 maart.

Jaarvergadering op woensdag 4 april

Activiteiten en berichten van anderen

NIEUWSBERICHTEN

Vogelbescherming Nederland: Oorzaak achteruitgang koekoek complexe puzzel

Het Jaar van de Koekoek heeft veel gebracht, maar helaas geen panklare oplossing om de koekoek voor verder achteruitgang te behoeden. Meer onderzoek is nodig om de bescherming van deze complexe vogelsoort echt van de grond te krijgen, [hier meer](#).

Activiteiten en berichten van anderen (vervolg)

NIEUWSBERICHTEN

Nature Today:

- Eerste bloeiwaarneming in Natuurkalenderonderzoek 150 jaar oud
De oudste bloeiwaarneming in de database van De Natuurkalender is die van een sneeuwkllokje op 8 februari 1868 in Oostkapelle. Daarmee hebben we nu 150 jaar lang fenologische waarnemingen in ons land. Het sneeuwkllokje bloeit tegenwoordig bijna drie weken vroeger dan normaal. Er is de komende weken steeds meer waar te nemen en door te geven. [Lees hier](#) meer.
- Wandelboekje van natuurvrienden
Het moeten wel de mooiste wandelingen van Nederland zijn, de veertig favoriete routes van voorzitters van natuur- en landschapsorganisaties, verzameld in het 'Wandelboekje van natuurvrienden'. [Hier bestellen](#) (t/m 15 mrt zonder verzendkosten).

Vlinderstichting:

- Perentak in je tuin.
In februari zijn er regelmatig vlinders gezien, ondanks het koude weer. Nachtvinders die je nu kunt tegenkomen zijn o.a. de zwartvlekwinteruil, grote en kleine voorjaarsspanner, voorjaarsboomspanner en perentak. Behalve op bomen zijn deze nachtvinders ook te vinden bij lichtbronnen als reclameborden en lantaarnpalen. [Lees hier](#) het hele bericht.
- Houden vlinders van mest?
Door het bemesten van graslanden verdwijnen de bloemen en veranderen ze in saaie groene vlaktes. Ook in natuurgebieden zien we een afname van vlinders onder invloed van verrijking, met name door stikstof. Toch blijkt uit een Duitse studie dat kleine vossen en dagpauwogen het beter doen op bemeste dan op onbemeste waardplanten. [Lees hier](#) hoe het zit in Nederland.

- Overleeft de atalanta deze vorstperiode?

De meeste vlinders zijn in de winter eitje, rups of pop. Deze zullen die kou gewoon overleven. Datzelfde geldt waarschijnlijk voor de soorten die nu als vlinder in winterslaap zijn: dagpauwoog, kleine vos, gehakkelde aurelia en citroenvlinder. Deze zitten in rust en zijn prima voorbereid op de kou, zelfs temperaturen onder de -10° zullen ze vast overleven. Atalanta's gaan niet in winterslaap en zijn kwetsbaar voor zware vorst, dus het wordt spannend hoeveel atalanta's deze periode goed doorkomen. [Lees hier](#) meer.

RAVON: Waarnemingenoverzicht 2016

[Download hier](#) het waarnemingenoverzicht van 2016 van amfibieën, reptielen en vissen, weergegeven in de vorm van kaarten per soort met een korte toelichting.

Geldermalsense spreeuwen trekken publiek uit hele land

Geldermalsen heeft sinds deze winter een tijdelijke topattractie. In het luchtruim tussen De Pluk, de Bethelkerk en het spoor voert elke avond rond zonsondergang een gigantische groep van tienduizenden spreeuwen een 'spreeuwendans' op. De spreeuwendans wordt opgevoerd vlak voordat ze in hun slaapplek neerduiken om gezellig kwetterend de koude nacht door te komen. [Lees hier](#) het hele bericht en bekijk een prachtig filmpje.

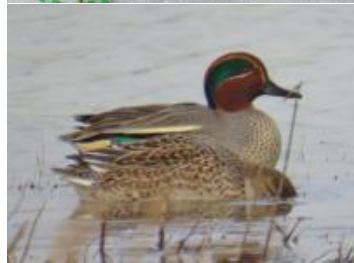
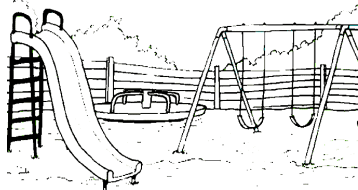
De Vlinderstichting: 3 mrt Landelijke dag in Wageningen

Het thema is dit keer: Vlinderrijk Grasland. Uit onderzoek blijkt dat het aantal nectarplanten schrikbarend is afgenomen. Geen nectar betekent: geen voedsel voor vlinders (en bijen). De Vlinderstichting voert inmiddels heel wat projecten uit om daar wat aan te doen. Het doel: meer bloemrijk en daarmee vlinderrijk grasland. Een dag met lezingen van deskundigen (w.o. Antonie Stip en drie hoogleraren) en met prachtige films van Annette van Berkel. Er is ook een infomarkt met verkoop- en informatiestands en u heeft de gelegenheid om andere vlinderliefhebbers te ontmoeten. Junushoff Wageningen, 10:00-16:00 uur. [Hier programma](#) en aanmelden.

Natuur- en Vogelwacht de Vijfheerenlanden:

- 8 mrt Lezing "Gambia en Kenia" door Roy de Haas en Anja Nusse.
Roy de Haas, gerenommeerd fotograaf, reist al 30 jaar samen met zijn vrouw Anja de hele wereld af. Een lezing over twee Afrikaanse landen die zeer vogelrijk zijn.
- 11 mrt Vogelexcursie naar de Kwade Hoek op Goeree o.l.v. Dirk en Hannes Fey.
- 22 mrt Lezing "Bhutan, het verborgen rijk in de Himalaya" door Cees Gielis.
Tijdens een tweetal reizen door Bhutan hebben Cees en Siska Gielis onderzoek gedaan naar de vlinderfauna en foto's/filmopnamen gemaakt van de mensen, hun cultuur, religie, het landschap, maar vooral ook van de dieren en planten. Voor meer info over bovenstaande activiteiten [klik hier](#).

Activiteiten en berichten van anderen (vervolg)

Er wordt twee dagen gepoetst op Kinderboerderij De Heuvel!

• 10 mrt NL Doet: "De speeltuin opboenen", 10:00-13:00 uur.
We starten met een klus voor mama's en papa's, maar kinderen mogen ook helpen. Het Oranje Fonds organiseert, samen met duizenden organisaties in het land, weer NL Doet. Op de kinderboerderij wordt de speeltuin klaar gemaakt voor de lente. Hoe meer mensen helpen, hoe schoner hij wordt. [Hier meer](#).

• 11 mrt "Poetsen en gepoetst worden", 13:30-16:30 uur.
Op zondag 11 maart organiseert NME Culemborg haar eerste activiteit van dit jaar, deze keer in samenwerking met de NVWC.
Mensen poetsen wat af. Maar hoe doe je dat milieuvriendelijk? Schoonmaakmiddelen zijn vaak slecht voor de natuur. De kinderen kunnen hun eigen natuurlijke schoonmaakmiddel maken en mee naar huis nemen. Uiteraard staan we ook stil bij de manier waarop dieren zichzelf schoonmaken. De NVWC gaat met de kinderen onderzoeken hoe schoon of vies het water is (zie hierboven bij "Jeugdactiviteit"). Grote zeepbellen, knutselen, verhalen, kabouters.....er is nog veel meer te doen die dag, [kijk hier maar!](#)

Zoogdiervereniging:

• 17 mrt Zoogdierdag in Nijmegen.
Thema: Zoogdierbescherming. [Hier info](#) en voorlopig programma. De toegang is gratis.
• 22 mrt Symposium "Vleermuizen in de Stad" in Tilburg.
Tijd: 13:00-17:00 uur. [Hier info](#) en aanmelden.

Stroomhuis Neerijnen:

• 27 mrt Landschapslezing "Kamp Neerijnen".
Aan de hand van historisch beeldmateriaal zal amateurhistoricus Cor van Heukelum uit Beesd een lezing geven over de curieuze historie van een hectare voormalig weiland van het Landgoed Waardenburg-Neerijnen. Aanvang 20:00 uur. [Hier meer info](#).
• 31 mrt "Vroege vogels", vroege-ochtendexcursie plus heerlijk ontbijt.
Na een kop koffie begint bij het krieken van de dag deze natuurtocht o.l.v. gidsen van het IVN. De route slingert door het parkbos en vervolgens door de uiterwaarden. Na afloop staat er een smaakvol ontbijtje klaar. Start om 7:17 uur (zonsopgang!), duur ca. 2 uur. Hier [info en reserveren](#) (tot 9 maart).
Om 10:00 uur start hier de Gelderse Vogelaarsdag, zie hieronder.

IVN West-Betuwe: 31 mrt Gelderse Vogelaarsdag, Stroomhuis Neerijnen

Sovon en Vogelbescherming Nederland organiseren opnieuw een Gelderse Vogelaarsdag. Start 10:00 uur. Voorlopig programma ochtend: excursies naar de Eendenkooi, trektellingen en broedvogeltellingen.

Middag: lezingenprogramma in het Stroomhuis. Met "Plan Ooievaar" door Twan Teunissen en Jan Schoppers, "Jaar van de Huiszwaluw" door Loes van den Bremer, "De kolonie Gierzwaluw van Neerijnen" door Bert Vos en "De Visarend in De Biesbosch" door Jacques van der Neut. [Hier meer](#).

Vogelbescherming Nederland:

• "Beleef de Lente" van start met nieuwe soort.
De camera's staan weer aan! U kunt komende maanden live meegenieten met het liefdesleven van de bosuil, kerkuil, slechtvalk, steenuil, koolmees, ijsvogel en ooievaar. Nieuw is een camera in het nest van de zeearend, grootste vogel van Nederland, die een nest heeft gebouwd in Nationaal Park De Alde Feanen bij Leeuwarden. [Hier meer](#).

• Maak natuur tot verkiezings Thema.
Gemeenten spelen vaak een grote rol als het gaat om kwaliteit van de natuur in Nederland. Of u in een natuurvriendelijke gemeente woont, daar gaat u uiteindelijk zelf over! Als er tenminste partijen zijn die zich voor groen en natuur in de stad of dorp willen inzetten. Door vragen te stellen, groeit de aandacht voor natuur en vogels. Daarom roept de Vogelbescherming iedereen met een groen hart op om van vogels en natuur een belangrijk verkiezings Thema te maken. [Hier tips](#).

FLORON en De Vlinderstichting: "Mijn berm bloeit"

Het groot hoefblad (foto) stond in februari al in bloei in de berm.
Met de campagne 'Mijn berm bloeit' vragen FLORON en De Vlinderstichting aandacht voor de achteruitgang van de bloemenpracht in onze bermen en de boerenlandvlinders die hiervan afhankelijk zijn. Help mee de bloemenrijkdom van bermen in kaart te brengen! Inventariseer tussen 1 mei en 1 oktober 100 m berm buiten de bebouwde kom en geef de resultaten door. [Hier meer info](#).
Met de filmpjes "Herken de wilde plant" kunt u alvast oefenen: [deel 1](#), [deel 2](#) en [deel 3](#).

Colofon

Verschijning	Het NVWC-bestuur stelt "Tsjiepl!" samen voor NVWC-leden en belangstellenden. "Tsjiepl!" verschijnt aan het begin van elke maand, m.u.v. de zomermaanden en wordt verzonden aan ruim 375 mailadressen.
Aan- en afmelden	Voor aan- en afmelden op "Tsjiepl!" stuur je een e-mail aan: nieuwsbrief@nvwc.nl . Ook voor het doorgeven van een gewijzigd mailadres.
Lid of donateur worden	Wilt u meer informatie over de NVWC, stuur een e-mail naar bestuur@nvwc.nl . Wilt u lid worden of donateur, klik hier voor meer informatie.
Foto's en illustraties	Jouke Altenburg (natuurijs, 2x huismus, boerenzwaluwen, spreeuwen, visarend, zeearend), Kars Veling (Bruine kikkers tandem, collage vlinders, vogelonderzoek, uitsluitende keizerlibel, zwartvlekwinteruil, rupsen kleine vos, atalanta, pad, vlinderrijk grasland), Wim Rubers (grote lijstster), Hans Kunstman (natuurfeestdag), Cees van Appeldoorn (waterdierdier in de Zump), Wikipedia (ringslang, dwergmaskerwever), Berry Lucas (kwak), Harry van de Warenburg (knotten), Tom Kompier (tropische libelle), Jurgen Geven (bosmuis, wintertaling), Karin Verspuy (groot hoefblad).
Copyright	Berichten uit deze nieuwsbrief mogen uitsluitend integraal en met bronvermelding worden overgenomen. Foto's mogen niet zonder toestemming vooraf worden gebruikt.